

د بنځو اقتصادي پیاوړتیا پر ټول ملت پراخي اغېزې لري

• د بدلون د کيسو لړۍ

د بنځو اقتصادي پیاوړتیا د جنډر مساواتو ته د هغوی د لاسرسي یو اساسي رکن دی. که د عاید تر لاسه کولو یو بحث وي یا هم د پیسو د لگو او مالکیت د څرنگوالي په اړه د تصمیم نیونه یاهم د یوې بريالي سوداګري خبره وي. اقتصادي پیاوړتیا نه یوازې دا چې له بنځو سره مرسته کوي څو له بي وزلي څخه خلاصون ومومي، بلکې په پایله کې یې آزادي، پر نفس باور، علمیت او نور مهارتونه هم پراختیا مومي، دغه چاره همدارنگه له هغوی سره مرسته کوي څو د تاوتریخوالي او تبعیض پر وړاندې ودرېږي.

د اقتصادي فرصتونو د رامنځته کولو او له هغو نه د ګټې اخیستې په برخه کې د بنځو وړتیا ورکونه، د عمر په هر پړاو کې د بنځو او نجونو د ملاتړ، روزنې، شیکو، مشورې او تحصیل په څېر بېلابېلو فکتورونو پر یو پیچلی ترکیب تکیه لري. څو په هره کچه کې خلاقیت، نوښت، روحیه او لوړ عزم وده وکړي. دغه چاره همدارنگه په کور او کارځای کې د بنځو او نجونو د تاوتریخوالي او ځور زیاتي په څېر د اضافي ځنډونو له منځه وړلو ته اړتیا لري.

د یوې بنځې له پاره د سوداګریز ملکیت درلودل او د هغه پرمخ بیول کېدې شی د نړۍ په هر هېواد کې یوه ننګه وي. په افغانستان کې، هغه ځای چې د بنځو تاوتریخوالي، مزمن تبعیض، محدودیتونو او زور-زیاتي له حیرانوونکې کچې سره مخ دی، د بنځو له پاره د خپلو شخصي پیسو کسب او کنټرول هم کېدې شي یوه خارق العاده ننګونه وي.

عاطفه منصورې په خپله دغه وضعیت تجربه کړی. په ۲۰۰۱ کال کې کله چې هغې تصمیم ونيوه څو د یوې بلي ژبې د لیک لوست طریقي په زده کړې سره د خپل ژوندانه چارې پر مخ بیوځي، کورنۍ یې هڅه وکړه څو هغه وهڅوي چې له دغه کار څخه لاس په سر شي. هغې له خپلو سپما پیسو څخه په استفادې سره په هرات ولایت کې د زعفرانو د تولیدوونکيو لومړنۍ نندارتون پرانست چې د دغه نندارتون بریا ور ته دا فرصت ورکړ څو په خپله دغه توکي بازار ته وړاندې کړي.

خو دغې بریا خپلې پیچلتیاوې هم درلودې، البته د هغو افراطي کسانو د ګواښونو په شمول چې بازار ته د بنځو د وتلو پر خلاف وو.

په افغانستان کې د بنځو له پاره د ملګرو ملتونو اداره

مرسته کوي څو د معیشت پر اختیا فعالیتونه پر غاړه واخلي. د تاوتریخوالي قربانیانو د پیاوړتیا سفر: دغه پروګرام پر پاتې کس د متمرکزو محافظتي خدماتو او د هغوی د اقتصادي پیاوړتیا له پاره له تاوتریخوالي څخه د پاتې بنځو د پیاوړتیا په موخه یوه ټولیزه ستراتیژي لري، همدارنگه د ټولني په کچه او د حقوقي اصلاحاتو له پاره یو وځایوي وړتیا ورکونکی چاپیریال هم چمتو کوي.

موقعیت: د کابل دفتر، فعالیت په ټول افغانستان کې د پروګرام تر پوښښ لاندې سکټورونه: موخه بیز ملاتړ؛ له تاوتریخوالي څخه مخنیوي او د دغې پدیدې پر وړاندې ساتنه؛ ملي پروګرام جوړونه؛ اقتصادي پیاوړتیا؛ رهبري او ګډون. اصلي تمویلونکي: د بلجیم دولت، د ایسلند دولت، د ناروی دولت، د سویدن دولت.

معیشت، پانګونه او کارموندنه: د بنځو له پاره د ملګرو ملتونو ادارې فعالیتونو کې له پانګوالو بنځو څخه ملاتړ هم شامل دی څو هغوی بازار ته بنه لاسرسی ولري. همدارنگه له کلیوالو بنځو سره

۱۷٪

د افغانستان د لوستو
میرمنو ټولیزه کچه ۱۷٪
ده، په ځینو کلیوالي سیمو
کې دغه کچه حتی دوه
سلنې ته هم رسېږي.^۱

۱۹٪

افغان میرمنې په کاري
ځواک کې ونډه لري.
ډېری مهال کله چې
بڼځې وغواړي په کاري
ځواک کې شاملې شي، له
قیوداتو، زور-زیاتې او
تبعیض سره مخ کېږي.^۲

۶۴٪

افغانان په دې باور دي
چې بڼځو ته باید اجازه
ورکړل شي خو له کوره
بهر کار وکړي. له درېیو
ولایتونو پرته د افغانستان
په ټولو ولایتونو کې
ډېری خلک له دغه نظر
سره موافق دي.^۳

FOOTNOTES

¹ <http://www.unesco.org/new/en/kabul/education/enhancement-of-literacy-in-afghanistan-ela-program/>

² <http://documents.worldbank.org/curated/en/2016/02/25973259/afghanistan-systematic-country-diagnostic>

³ <http://asiafoundation.org/publication/afghanistan-in-2015-a-survey-of-the-afghan-people/>

په دغه پړاو کې د دغو بنیادونو جوړول د افغان دولت، ځایي او بین المللي مؤسسو، د ملګرو ملتونو دفترونو او بسپنه ورکوونکیو سازمانونو ژمنې او ملاتړ ته اړتیا لري څو هغوی د عاطفې او داسې نورو نجونو د ملاتړ له پاره لازمي مرستې او ملاتړ تضمین کړي چې د هغې کړنلاره تعقیبوي.

عاطفه چې اوس ۵۲ کلنه او د عبدالله مسلم شرکت ریسه ده، یوه له هغو پانګوالو څخه وه چې د بڼځو له پاره د ملګرو ملتونو ادارې په ملاتړ یې له بین المللي سوداګریز نندارتون څخه چې په ۲۰۱۵ کال کې په نوي ډهلي کې جوړ شوی وو، لیدنه وکړه. دغې تجربې هغې ته د سوداګرۍ د پرمخ بیولو د بېلابېلو اړخونو په اړه د روزنې، د نویو پېریدونکیو د جذب او د نړۍ په ګوټ ګوټ کې له نورو سوداګرۍ سره د لیدو کتو فرصت چمتو کړ.

عاطفې نه یوازې دا چې په دغه نندارتون کې د زعفرانو له خرڅلاو څخه د پام وړ ګټه ترلاسه کړه، بلکې د دغه محصول د صادرولو دوه نړیوال تړونونه یې هم لاسلیک کړل.

« دا به مبالغه نه وي چې ووايم، دغه سفر زما په سوداګریز ژوند کې یو انقلاب راوست. د دغه سفر موندنو د سوداګرۍ د پراختیا طریقي په اړه زما فکر بدل کړ »

د بڼځو له پاره د ملګرو ملتونو ادارې د افغانستان له ګوټ ګوټ څخه ۱۲۰ پانګوالو او سوداګرو بڼځو ته د یو ورکشاپ په دابرولو سره هغوی ته له یو بل سره د تجربو شریکولو او له یو بل څخه د زده کړې فرصت چمتو کړ.

له ننگونو سره سره هیڅکله هم
هغو ته نه يم تسلیم شوي، ځکه
پوهیدم چې د بڼځو پر وړاندې د
تاوتریخوالي د پایته رسیدو یوازې
لار له هغوی سره مرسته ده څو له
اقتصادي پلوه خپلواکې او پیاوړې
شي.

عاطفه منصورې، پانګواله

PHOTO: UN Women/Hamayoon Sediqi

د عاطفې په څېر بڼځو څخه ملاتړ نه یوازې دا چې د هغوی د شخصي پراختیا له پاره ګټور دی، بلکې پر ټولني او د هېواد پر ټول ملت هم پراخي اغېزې لري. دغه ټول فعالیتونه بڼځو او نجونو ته بېلګې چمتو کوي څو ور څخه روحيه واخلي او ډېری مهال د بڼځو له پاره د روزنې او مستقیمی کارموندنې فرصتونه چمتو کوي. تر ټولو مهمه دا چې مرسته کوي څو بڼځې په بېلابېلو برخو او سازمانونو کې د رهبرۍ په موقف کې وده وکړي.

د بېلګې په توګه عاطفې نورې بڼځې وګمارلې څو د هغې په شرکت کې کار وکړي او د رهبرۍ، مدیریت او بازار موندنې مهارتونو په څېر موضوع ګانو په اړه یې ورته روزنې غونډې داېري کړې څو هغوی سره مرسته وشي چې خپله سوداګر تاسیس او په پایله کې لازياتي بڼځې وګماري.

« له ننگونو سره سره هیڅکله هم هغو ته نه يم تسلیم شوي، ځکه پوهیدم چې د بڼځو پر وړاندې د تاوتریخوالي د پایته رسیدو یوازې لار له بڼځو سره مرسته ده څو له اقتصادي پلوه خپلواکې او پیاوړې شي. په ذهن کې مې د دغې مفکورې په درلودلو سره زیار واپست او هڅه مې وکړه څو له بڼځو سره مرسته وکړم چې زده کړه او کار وکړي او پیسې ترلاسه کړي. چې زما دغه لیدلوری ډېر اغېزناک وو »